

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора навчально-наукового
інституту міжнародних відносин
ім. Б. Д. Гаврицишина
Людмила ГАВРИЦЮК-СЕНЕЦЬ

«30» 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-всвітньої роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«30» 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ
ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН»**

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 073 «Менеджмент»

Освітньо-наукова програма – «Міжнародний менеджмент»

Кафедра міжнародних економічних відносин

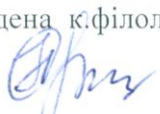
Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	1	2	30	15	5	6	94	150	2

30.08.2024

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми підготовки магістра галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент», затвердженої Вченою Радою ЗУНУ, протокол № 11 від 26.06. 2024 р.

Робоча програма складена к.філол.н., доцентом кафедри міжнародних економічних відносин Наталією БАТРИН.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 1 від 27.08.2024 р.

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин,
д-р. екон. наук, професор

Роман ЗВАРИЧ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 073 «Менеджмент», протокол № 2 від 30.08.2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності,
д-р. екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант освітньої програми,
к.е.н, доцент

Тетяна ДЛУГОПОЛЬСЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН»

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН»

Дисципліна – Педагогіка та психологія та викладання фахових дисциплін	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни – обов’язкова
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 073 «Менеджмент»	Рік підготовки: 1 Семестр: 2
Кількість змістових модулів – 2		Лекції – 30 год. Практичні заняття – 15 год.
Загальна кількість годин – 150 год.	Освітній ступінь – магістр	Самостійна робота - 94 год. Тренінг – 6 год. Індивідуальна робота – 5 год.
Кількість тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета вивчення дисципліни “Педагогіка та психологія викладання фахових дисциплін”

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів вміння використовувати фундаментальні психолого-педагогічні знання для розв’язання практичних задач викладання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах; ефективно застосовувати методики викладання фахових дисциплін; системно підходити до організації навчання фахових дисциплін та контролю знань студентів у вищій школі, здійснювати педагогічне спілкування, дотримуючись загальноприйнятих норм поведінки і моралі у професійних відносинах.

2.2. Завдання вивчення дисципліни. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення психолого-педагогічних особливостей викладання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах,
- з’ясування особливостей формування обсягу навчальної інформації з фахових дисциплін у вищих навчальних закладах;
- вивчення психолого-педагогічних особливостей засвоєння навчальної інформації та обміну навчальною інформацією між викладачем і студентами;
- оволодіння методами оцінювання якості засвоєння навчальної інформації студентами;
- засвоєння головних напрямків перспективного розвитку викладання фахових дисциплін у вищих навчальних закладах.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

СК10. Здатність застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі у закладах вищої освіти;

СК11. Здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання сучасних освітніх та дослідницьких технологій у сфері менеджменту;

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Дана дисципліна є обов'язковою для ОКР магістр спеціальності.

2.5. Результати навчання

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

ПРН12. Планувати і проводити наукові дослідження, демонструвати результати наукових робіт та готувати їх до оприлюднення;

ПРН13. Вміти планувати і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основи психології викладання фахових дисциплін

Тема 1. Вступ. Предмет, цілі і завдання навчальної дисципліни. Основи, особливості та завдання психології вищої школи. Проблеми, виклики, та тенденції у викладанні фахових дисциплін. Психологічні особливості навчально-пізнавальної діяльності.

Тема 2. Особливості вікової психології студентів. Концепція групи. Особистість і група. Студентство як соціальна група. Характерні особливості студентства, підвищена соціальна активність, самостійність у плануванні часу, самооцінка, максималізм та чіткість оцінювання. Сучасне українське та світове студентство. Адаптація студентів до навчання у вищому навчальному закладі.

Тема 3. Психологія взаємодії викладачів та студентів.

Особливості, обсяг, інтенсивність та зміст спілкування викладачів зі студентам в процесі викладання фахових дисциплін. Емоційно-творчий, етичний та моральний аспекти спілкування. Комунікативні бар'єри, що заважають ефективному спілкуванню. Умови подолання комунікативних бар'єрів. Типи конфліктів та причини їх виникнення. Структура і динаміка конфліктів. Функції конфліктів. Запобігання конфліктам у вищих навчальних закладах та особливості їх подолання.

Тема 4. Психологічні особливості мотивації студентів до навчання. Проблеми мотивації навчання у вищій школі. Залежність мотивації від складності завдання.

Змістовий модуль 2. Основи педагогіки викладання фахових дисциплін

Тема 5. Нормативні документи та зміст фахової освіти як складової освітньої політики держави. Компетентнісний підхід до формування змісту освіти. Закон України «Про вищу освіту». Національна рамка кваліфікацій. Професійний стандарт. Стандарт вищої освіти. Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма. Навчальний план. Програми навчальних дисциплін. Робочий навчальний план. Робочі програми кредитних модулів.

Тема 6. Методи навчання фахових дисциплін. Поняття «технологія», «методика», «метод» у сучасній педагогіці. Специфіка методів навчання фахових дисциплін у вищій школі. Система словесних та словесно-наочних методів навчання фахових дисциплін. Методика використання засобів наочності та екранних посібників з фахових дисциплін. Методика використання в навчанні задач з фаху, практичних учбових ситуацій, рольових ігор, симуляцій. Методика відбору задач

для практичних занять у вищій школі. Напрямки удосконалення методів навчання фахових дисциплін.

Тема 7. Педагогічні технології викладання фахових дисциплін. Індивідуалізована, індивідуально-групова та групова форми диференційованого навчання. Проблемне навчання. Ігрові технології навчання. Кредитно-модульна технологія навчання. Модульно-розвивальне навчання.

Тема 8. Контроль й оцінювання результатів вивчення фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Мета, задачі та значення контролю результатів навчання фахових дисциплін. Система змісту контролю результатів навчання. Взаємозв'язок контролю і цілей навчання. Функції контролю знань студентів: навчальна, діагностична, вимірювальна та оцінювальна, виховна, розвивальна, мотиваційно-стимулююча.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ “ ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН”

(денна форма навчання)

Тематика залікового кредиту	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Тренінг	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Основи психології викладання фахових дисциплін</i>						
Тема 1. Предмет, цілі і завдання навчальної дисципліни. Основи, особливості та завдання психології вищої школи. Проблеми, виклики, та тенденції у викладанні фахових дисциплін.	4	2	15	4	1	Поточне опитування, кейси, тести.
Тема 2. Особливості вікової психології студентів.	4	2	15		1	Поточне опитування, кейси, тести.
Тема 3. Психологія взаємодії викладачів та студентів.	4	2	15		1	Поточне опитування, кейси, тести.
Тема 4. Психологічні особливості мотивації студентів до навчання. Проблеми мотивації навчання у вищій школі.	4	2	15		1	Поточне опитування, кейси, тести.
<i>Змістовий модуль 2. Основи педагогіки викладання фахових дисциплін</i>						
Тема 5. Нормативні документи та зміст фахової освіти як складової освітньої політики держави.	4	2	10	2	1	Поточне опитування, кейси, тести.

Тема 6. Методи навчання фахових дисциплін.	4	2	10		1	Поточне опитування, кейси, тести.
Тема 7. Педагогічні технології викладання фахових дисциплін. Індивідуалізована, індивідуально-групова та групова форми диференційованого навчання.	4	2	10		1	Поточне опитування, кейси, тести.
Тема 8. Контроль й оцінювання результатів вивчення фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Мета, задачі та значення контролю результатів навчання фахових дисциплін.	2	1	14			Поточне опитування, кейси, тести.
Разом	30	15	94	6	5	

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: Предмет, цілі і завдання навчальної дисципліни. Основи, особливості та завдання психології вищої школи. Психологічні особливості навчально-пізнавальної діяльності.

Мета: ознайомити студентів із предметом та завданнями психології вищої та фахової перед вищої освіти.

Питання для обговорення:

1. Предмет, цілі та завдання психології вищої школи. Психологічний аналіз педагогічної діяльності викладача вищої та фахової передвищої освіти.
2. Специфіка та особливості психології вищої школи. Функції психології вищої школи.
3. Сутність процесу навчання у вищій школі

Практичне заняття № 2

Тема: Особливості вікової психології студентів. Концепція групи. Особистість і група. Студентство як соціальна група.

Мета: ознайомити студентів із особливостями вікової психології студентів та питаннями сучасного українського та світового студентства.

Питання для обговорення:

1. Особливості вікової психології студентів. Концепція групи. Особистість і група.
2. Студентство як соціальна група.
3. Характерні особливості студентства, підвищена соціальна активність, самостійність у плануванні часу, самооцінка, максималізм та чіткість оцінювання.
4. Сучасне українське та світове студентство. Адаптація студентів до навчання у вищому навчальному закладі.

Практичне заняття № 3

Тема: Психологія взаємодії викладачів та студентів. Особливості, обсяг, інтенсивність та зміст спілкування викладачів зі студентами в процесі викладання фахових дисциплін.

Мета: ознайомити студентів із психологією взаємодії викладачів та студентів, спілкування та виникнення конфліктів.

Питання для обговорення:

1. Емоційно-творчий, етичний та моральний аспекти спілкування. Комунікативні бар'єри, що заважають ефективному спілкуванню.

2. Умови подолання комунікативних бар'єрів. Типи конфліктів студент-викладач та причини їх виникнення.
3. Структура і динаміка конфліктів. Функції конфліктів. Запобігання конфліктам у вищих навчальних закладах та особливості їх подолання.

Практичне заняття № 4

Тема: Психологічні особливості мотивації студентів до навчання.

Мета: ознайомити студентів з психологічними особливостями мотивації студентів до навчання.

Питання для обговорення:

1. Проблеми мотивації навчання у вищій школі. Мотивація навчальної діяльності.
2. Залежність мотивації від складності завдання.
3. Шляхи підвищення мотивації студентів для покращення якості навчання.

Практичне заняття № 5

Тема: Нормативні документи та зміст фахової освіти як складова освітньої політики держави. Компетентнісний підхід до формування змісту освіти.

Мета: ознайомити студентів із предметом та завданнями психології вищої та фахової перед вищої освіти.

Питання для обговорення:

1. Закон України «Про вищу освіту».
2. Національна рамка кваліфікацій. Професійний стандарт. Стандарт вищої освіти.
3. Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма. Навчальний план. Програми навчальних дисциплін.
4. Робочий навчальний план. Робочі програми кредитних модулів.

Практичне заняття № 6

Тема: Методи навчання фахових дисциплін. Специфіка методів навчання фахових дисциплін у вищій школі.

Мета: ознайомити студентів методами навчання фахових дисциплін

Питання для обговорення:

1. Система словесних та словесно-наочних методів навчання фахових дисциплін.
2. Методика використання засобів наочності та екранних посібників з фахових дисциплін.
3. Методика використання в навчанні задач з фаху, практичних учбових ситуацій, рольових ігор, симуляцій.
4. Методика відбору задач для практичних занять у вищій школі.
5. Напрямки удосконалення методів навчання фахових дисциплін.

Практичне заняття № 7

Тема: Педагогічні технології викладання фахових дисциплін. Індивідуалізована, індивідуально-групова та групова форми диференційованого навчання.

Мета: ознайомити студентів педагогічними технологіями викладання фахових дисциплін

Питання для обговорення:

1. Педагогічні технології викладання фахових дисциплін.
2. Індивідуалізована, індивідуально-групова та групова форми диференційованого навчання. Проблемне навчання.
3. Ігрові технології навчання. Кредитно-модульна технологія навчання.
4. Модульно-розвивальне навчання.

Практичне заняття № 8

Тема: Контроль й оцінювання результатів вивчення фахових навчальних дисциплін у вищій школі.

Мета: ознайомити студентів методами та формами контролю й оцінювання результатів вивчення фахових навчальних дисциплін у вищій школі.

Питання для обговорення:

1. Контроль й оцінювання результатів вивчення фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Мета, задачі та значення контролю результатів навчання фахових дисциплін.
2. Система змісту контролю результатів навчання. Взаємозв'язок контролю і цілей навчання.
3. Функції контролю знань студентів: навчальна, діагностична, вимірювальна та оцінювальна, виховна, розвивальна, мотиваційно-стимулююча.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота з дисципліни має форму учбових ситуаційних ситуацій (case-studies), які охоплюють всі теми. Метою виконання роботи є продемонструвати вміння вести належний пошук, здатність критично оцінити та інтерпретувати складні моделі поведінки студентів, а також переконливо довести свої аргументи до слухача (читача). Виконується робота згідно з вимогами і правилами, доведеними до студентів заздалегідь і є одним із обов'язкових складових залікового кредиту. Завдання видається студенту в перші два тижні навчання та виконується упродовж семестру відповідно до встановленого графіку, дотримання якого є необхідною передумовою допуску до здачі модулів. Студенти готують портфоліо проаналізованих кейсів та ppt презентації.

Презентації складаються з таких частин:

1. Опис кейсу
2. Аналіз кейсу
3. Визначення теорії для розв'язання кейсу
4. Висновки
5. Рекомендації

Робота оцінюється за 100-бальною шкалою і становить 20% підсумкового балу.

№	Тематика
1	Психологічна готовність першокурсників до навчання у вищій школі
2	Розвиток потребісно-мотиваційної сфери студентів у процесі навчання.
3	Роль психолого-педагогічної підготовки майбутнього викладача вищої школи.
4	Розвиток самостійного творчого мислення студентів у процесі навчання
5	Соціально-психологічні передумови згуртування студентської групи.
6	Педагогічний конфлікт у взаєминах "студент – викладач", його особливості, причини виникнення та моделі конструктивного розв'язання.
7	Психологічна культура як складник професіоналізму викладача.
8	Психологічна адаптація молодого викладача до науково-педагогічної діяльності.
9	Психолого-педагогічні особливості самостійної навчальнопізнавальної роботи студентів.
10	Психологічна служба у вищій школі.
Разом: 94 год.	

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Мета тренінгу: активізація творчого потенціалу студентів; забезпечення умов вільного спілкування та створення позитивного мікроклімату в групі.

Завдання тренінгу: ознайомити студентів із поняттям "професійна компетентність", визначити ключові компоненти професійної компетентності; допомогти в організації

професійного самовдосконалення та самоосвіти; розкрити шляхи самореалізації особистості студентів.

Формат тренінгу:

- Інтерактивний, до складу якого входять структуровані презентації, відео ілюстрації, обговорення, індивідуальні та групові вправи («Чарівний глечик», «Крок до успіху», «Оплески», «Поле вражень»).

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування;
- оцінювання самостійної роботи;
- підсумковий екзамен.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Критерії оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5 %	15 %	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з отриманих оцінок під час занять	Письмова контрольна робота (тест, кейси)	Середнє арифметичне з отриманих оцінок під час тренінгу	Зміст (оформлення) презентації – 60 балів, презентація – 40 балів	Теоретичне питання – 40 балів, кейси (2) – 30 балів, тест (10 питань) – 30 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

п/п	Найменування	Номер теми
	Ноутбук	1-8
	Мультимедійний проектор	1-8
	Інтерактивна дошка	1-8

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бахрушин В.Є. Проблеми розроблення стандартів третього рівня вищої освіти в Україні. Освітня аналітика України. 2021. № 4(15). С. 46-59. (Тільки для стандартів 3 рівня).
2. Бахрушин В.Є. Стандартизація вимог до вищої освіти, як інструмент забезпечення якості вищої освіти: рівні вищої освіти та предметні області. Освітня аналітика України. 2020. № 2(9). С. 50–66.
3. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 131с.
4. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи. Підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>
5. Закон України «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
6. Закон України «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Климова К. Я. Культура спілкування як елемент педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : збірник наукових праць. Вип. 31 (41). 2019. – 131 с.
8. Лебон Густав. Психологія масс. Київ: Мультимедійное издательство Стрельбицкого, 2021. 138с.
9. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 472 с. 15.
10. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, І.С. Сабатовська-Фролкіна, Н.В. Альохіна, Н.В. Шварп. – Х.: НФаУ, 2019. – 248 с.
11. Прищак М. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця, 2019. 150 с. URL: <https://iq.vntu.edu.ua/repository/getfile.php/831.pdf>
12. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційноаналітичний огляд – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=88:rozvytoksystemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80>
13. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – 280 с.

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> Бібліотека ім. Л. Каніщенка Західноукраїнського національного університету. URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/>
2. Бібліотека ім. Л. Каніщенка Західноукраїнського національного університету. URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/>
3. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
4. Студентська електронна бібліотека. URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
5. Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <https://library.te.ua/>